

**Gennemførelse af kvalitetskontrol for
PIE revisionsvirksomheder
og rapportering herom**

Leiðreglur 2019

Grannskoðaraeftirlitið

Indholdsfortegnelse

1. Grannskoðaraeftirlitið	3
1.1 Indledende møde om tilrettelæggelse af kvalitetskontrollen	3
1.2 Stikprøvens størrelse og sammensætning	3
1.3 Kontrollens gennemførelse	3
1.4 Kontrollens afslutning	4
2. Udvælgelse af revisionsvirksomheder til kvalitetskontrol	4
2.1 Virksomhedstype og hyppighed	4
3. Før kvalitetskontrollen	4
3.1 Kontrolteams	4
3.2 Kontrolteamets uafhængighed	5
4. Gennemførelse af kvalitetskontrollen	5
4.1 Yderligere gennemgang af kvalitetsstyringssystemet	5
4.2 Gennemgang af gennemsigtighedsrapport	5
4.3 Stikprøvestørrelse	5
4.4 Sammensætningen af de sager, der skat udvælges til sagskontrol (typer af sager)	6
4.5 Særligt ved kontrol af sager omfattet af grannskoðaralógin § 19, stk. 3.	8
4.6 Fokusområder i kvalitetskontrollen	8
4.7 Rapportens indhold og form	10
4.8 Samlet konklusion	11

1. Grannskoðaraeftirlitið

Grannskoðaraeftirlitið foretager kvalitetskontrollen i revisionsvirksomheder, der udfører opgaver efter grannskoðaralógin § 1, stk. 2, i virksomheder, der aflægger regnskaber af interesse for offentligheden, jf. grannskoðaralógin § 19, stk. 3 (PIE revisionsvirksomheder). Kvalitetskontrollen udføres af kvalitetskontrollanter, der er ansat i Erhvervsstyrelsen.

Grannskoðaraeftirlitið kontrol gennemføres efter de samme retningslinjer, som er gældende for gennemførelse af kvalitetskontrol for ikke-PIE revisionsvirksomheder med de afvigelser, der følger af, at kvalitetskontrollen af PIE revisionsvirksomheder gennemføres af kvalitetskontrollanter ansat i Erhvervsstyrelsen.

Der er særligt tale om følgende afvigelser:

1.1 Indledende møde om tilrettelæggelse af kvalitetskontrollen

Ved opstart af kontrollen afholder kontrollanten et indledende planlægningsmøde med revisionsvirksomheden, hvor omfang og tidsmæssig placering af kvalitetskontrollen drøftes. De aftaler, der træffes om kontrollens gennemførelse, medtages i et referat af mødet. Af referatet vil antal kontorsteder, der planlægges besøgt, forventede antal udtagne enkeltsager og forventede antal timer til brug for gennemførelse af kontrollen fremgå. Forventningerne til kontrollens omfang vil basere sig på på mødet drøftede indledende forudsætninger om kontrollens tilrettelæggelse. Kontrollen vil omfatte de underskrivningsberettigede revisorer, der er tilknyttet revisionsvirksomheden på tidspunktet for planlægningsmødet.

1.2 Stikprøvens størrelse og sammensætning

Kontrollen af sager, der omfattes af grannskoðaralógin § 19, stk. 3, er yderligere sager i forhold til de sager, der er omtalt i "Gennemførelse af kvalitetskontrol for ikke-PIE revisionsvirksomheder og rapportering herom".

Der henvises til særskilt afsnit 4.3 og 4.4 nedenfor for en beskrivelse af stikprøvens størrelse og sammensætning.

1.3 Kontrollens gennemførelse

Kvalitetskontrollantens gennemgang af revisionsvirksomhedens forhold og dens kvalitetsstyringssystem vil blive gennemført efter de samme grundlæggende arbejdsprogrammer som i ikke-PIE revisionsvirksomheder dog med et tillæg af arbejdsprogrammer, der særskilt adresserer de yderligere krav i grannskoðaralógini og standarderne, som følger for PIE revisionsvirksomheder.

Kontrol af PIE enkeltsager vil blive gennemført efter de samme grundlæggende arbejdsprogrammer som ikke-PIE enkeltsager dog med et tillæg af arbejdsprogrammer, der særskilt adresserer de yderligere krav i grannskoðaralóggávuni og standarderne, som er gældende for PIE virksomheder.

Kvalitetskontrollen vil blive dokumenteret i et elektronisk system.

1.4 Kontrollens afslutning

Som følge af at kvalitetskontrollen udføres af kvalitetskontrollanter, der er ansat i Erhvervsstyrelsen, vil der til virksomhedens ledelse ikke blive udarbejdet en erklæring, men en rapport om kontrollens udførelse.

Rapporten vil opsummere resultaterne af kvalitetskontrollen. Revisionsvirksomheden og de berørte revisorer modtager et udkast til rapporten, inden den endelige rapport afgives. De berørte revisorer modtager kun de afsnit, der kan henføres til deres sag(er) omtalt i rapporten.

Der henvises til særskilt afsnit 4.7 for en yderligere beskrivelse af rapportens indhold.

Den endelige rapport anvendes af Grannskoðaraeftirlitsins sekretariat som grundlag for den efterfølgende sagsbehandling. Kvalitetskontrollantens rapport forelægges Grannskoðaraeftirlitið som et led i eftirlitsins behandling af sagen.

Kvalitetskontrollen er afsluttet, når Grannskoðaraeftirlitið har truffet sin endelige afgørelse med hensyn til, om kontrollen kan afsluttes uden yderligere bemærkninger, eller om den kontrollerede virksomhed, herunder revisorer skal tildeles en sanktion i form af påtale, fornyet kontrol, indbringelse for Grannskoðaranevndina mv., sbt. kunngerð um góðskueftirlit og virksemi Grannskoðaraeftirlitsins, § 37.

2. Udvælgelse af revisionsvirksomheder til kvalitetskontrol

2.1 Virksomhedstype og hyppighed

Ifølge grannskoðaralógin § 27, stk. 3, skal en revisionsvirksomhed, der udfører revision af regnskaber aflagt af virksomheder af interesse for offentligheden, jf. grannskoðaralógin § 19, stk. 3, kvalitetskontrolleres med højst 3 års mellemrum.

Der kan være kortere tid mellem en revisionsvirksomheds kvalitetskontrol end 3 år, idet der er indlagt en grad af tilfældighed ved udtrækningen af de virksomheder, der skal kontrolleres, således at der ikke skabes forudsigelighed om, hvornår en virksomhed udtages til kvalitetskontrol.

Der kan endvidere foreligge omstændigheder, der gør, at Grannskoðaraeftirlitið beslutter en hyppigere kontrol, sbt. kunngerð um góðskueftirlit og virksemi Grannskoðaraeftirlitsins, § 6.

3. Før kvalitetskontrollen

3.1 Kontrolteams

Grannskoðaraeftirlitið sammensætter et kontrolteam til at foretage kvalitetskontrollen i revisionsvirksomheden. De enkelte kontrolteams vil bestå af medarbejdere i Erhvervsstyrelsen.

Skráseting Føroya kan i konkrete tilfælde udpege andre personer som kvalitetskontrollanter, jf. grannskoðaralógin § 33, stk. 1 og kunngerð um góðskueftirlit og virksemi Grannskoðaraeftirlitsins § 28. Endvidere kan Grannskoðaraeftirlitið af egen drift eller efter anmodning fra kvalitetskontrollanten udpege en ekspert til at deltage i en kvalitetskontrol af en bestemt revisionsvirksomhed, når eftirlitið finder det nødvendigt at inddrage særlig sagkundskab, jf. kunngerð um góðskueftirlit og virksemi Grannskoðaraeftirlitsins § 32, stk. 1.

3.2 Kontrolteamets uafhængighed

For kontrolteamets uafhængighed gælder fyrisingarlógin § 3 om inhabilitet samt de generelle uafhængighedsregler, jf. grannskoðaralógini § 34, stk. 1, idet medlemmerne af Grannskoðaraeftirlitinum, kvalitetskontrollanter og andre personer, som inddrages i arbejdet med kvalitetskontrollen, er underkastet regler om revisors uafhængighed, jf. grannskoðaralógini § 22.

4. Gennemførelse af kvalitetskontrollen

4.1 Yderligere gennemgang af kvalitetsstyringssystemet

Kontrolteamet kontrollerer, om de yderligere krav i grannskoðaralóggávuni og standarderne opfyldes af revisionsvirksomheder, der reviderer kunder omfattet af grannskoðaralógini § 19, stk. 3:

- rotationspligt for revisorer, jf. grannskoðaralógini § 23,
- særlige uafhængighedsforhold for revisorer, der reviderer virksomheder omfattet af grannskoðaralógini § 19, stk. 3, jf. kunngerð um óheftni grannskoðarans og grannskoðaravirkisins § 5,
- retningslinjer for intern viden og handel med værdipapirer for klienter, der er noteret på et reguleret marked, jf. værdipapirhandelslovens § 37, og
- kvalitetssikringsgennemgang af revisionen af årsrapporten for virksomheder, der har værdipapirer noteret på et reguleret marked, jf. ISQC 1, afsnit 35 (a).

4.2 Gennemgang af gennemsigthedsrapport

Kontrolteamet gennemgår forud for kontrolbesøget revisionsvirksomhedens gennemsigthedsrapport, der efter grannskoðaralógin § 25, stk. 1, skal forefindes på revisionsvirksomhedens hjemmeside.

Kontrolteamet foretager, jf. kunngerðina § 35, stk. 3, en vurdering af, om revisionsvirksomhedens gennemsigthedsrapport lever op til grannskoðaralógina. Gennemsigthedsrapporten skal indeholde følgende oplysninger:

1. En beskrivelse af den juridiske struktur og ejerskabet,
2. en beskrivelse af revisionsvirksomhedens ledelsesstruktur,
3. hvis revisionsvirksomheden tilhører et netværk, en beskrivelse af netværket og revisionsvirksomhedens retlige og strukturelle aftaler med netværket,
4. oplysninger om grundlaget for partnernes vederlag,
5. en beskrivelse af revisionsvirksomhedens interne kvalitetsstyringssystem, herunder en angivelse af politikkerne for henholdsvis uafhængighed og efteruddannelse,
6. en angivelse af, hvornår den seneste kvalitetskontrol, jf. § 27, fandt sted,
7. en erklæring fra revisionsvirksomhedens øverste ansvarlige ledelse om, at kvalitetsstyringssystemet fungerer effektivt og uafhængighedspolitikken overholdes,
8. regnskabsoplysninger, der viser revisionsvirksomhedens størrelse, herunder samlet omsætning fordelt på honorarer for revision af regnskaber, honorarer for andre erklæringsopgaver med sikkerhed, skatterådgivning og andre ydelser, og
9. en liste over virksomheder omfattet af § 19, stk. 3, for hvilke revisionsvirksomheden i det foregående regnskabsår har udført opgaver efter § 1, stk. 2.

4.3 Stikprøvestørrelse

Der gælder følgende grundlæggende minimums stikprøvestørrelse:

	Antal underskriftsberettigede revisorer				
	1	2-4	5-9		
Antal sager:	2	4	6		

En udtaget sag kan kun tælle for kontrol af en revisor og som en sag, uanset at der er flere underskrivende revisorer på sagen.

Kontrolteamet kan altid tage flere sager ud til gennemgang end det angivne minimum og/eller flere revisorer ud, for eksempel hvor en risikobaseret tilgang tilsiger det. Minimumsantallet af både sager og revisorer, der kontrolleres, skal dog altid være opfyldt. Kontrolteamet vil dog udvide sine stikprøver, hvor der konstateres væsentlige fejl og mangler, jf. retningslinjer for gennemførelse af kvalitetskontrol for ikke-PIE revisionsvirksomheder afsnit 5.2.4.

Ved fastsættelse af minimumsantallet af sager og revisorer vil kontrollanten endvidere have fokus på revisionsvirksomhedens interne overvågningsproces, herunder hyppighed af kontrol, opfølgning af gennemført kontrol og sanktionsform m.v. Dette kan medføre, at antallet af udtagne sager og revisorer bliver udvidet i forhold til de i afsnit 4.3 og afsnit 4.4 angivne minimumsantal.

4.4 Sammensætningen af de sager, der skal udvælges til sagskontrol (typer af sager)

Sammensætningen af de sager, der skal udvælges, følger retningslinjerne for gennemførelse af kvalitetskontrol for ikke-PIE revisionsvirksomheder.

Grundlæggende minimum stikprøve kan opsummeres således:

	Antal underskriftsberettigede revisorer				
	1	2-4	5-9		
Antal sager:					
Grundlæggende stikprøve	2	4	6		
- deraf konkurs eller under rekonstruktionsbehandling	1	1	1		
- deraf koncernregnskaber	0	1	1		
- deraf sager udtaget ved den seneste overvågning (efterfølgende intern kontrol)	1	1	1		
- deraf sager udtaget ved den forrige overvågning (efterfølgende intern kontrol)	0	0	0		
- deraf 2 sager for hver af de 2 revisorer, som over de seneste 3 år har fået de dårligste interne vurderinger af udvalgte enkeltsager	0	0	0		

Udvælgelse af stikprøver i § 19, stk. 3 sager følger udvælgelsesprincipperne, jf. afsnit 5.5.

Herudover er der krav om, at den samlede stikprøve - så vidt muligt - skal dække samtlige regnskabsklasser blandt virksomhedernes kunder. I revisionsvirksomheder med 5 underskriftsberettigede revisorer eller mere, gælder følgende minimumkrav for den samlede stikprøve:

Minimummængde af samtlige sager inden for regnskabsklasse A-C:

Minimum sager af samtlige:	Antal underskriftsberettigede revisorer		
	5-9		
Regnskabsklasse A-B	2		
Regnskabsklasse C	1		

Det vil sige, at for en revisionsvirksomhed med 5 underskriftsberettigede revisorer skal de udtagne stikprøver som minimum vedrøre regnskabsklasse A eller B (fortrinsvis), hvis dette er muligt. Herudover skal 1 af stikprøverne være omfattet af regnskabsklasse C, hvis dette er muligt.

4.5 Særligt ved kontrol af sager omfattet af grannskoðaralógin § 19, stk. 3.

Kontrollen af sager, der omfattes af grannskoðaralógin § 19, stk. 3, kommer oven i ovennævnte stikprøvestørrelser. Kontrollanten vil derfor, udover den ovenfor nævnte stikprøvestørrelse, som minimum inkludere en opgave for hver af de virksomhedstyper, der er oplistet i § 19, stk. 3 i grannskoðaralógin, såfremt virksomheden har den pågældende type kunder. Kategorierne er:

1. Virksomheder, som har værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-land eller EØS-land
2. Virksomheder, der er underlagt tilsyn af Finanstilsynet eller Tryggingareftirlitið.

For hver 10 opgaver, som revisionsvirksomheden har indenfor en af virksomhedstyperne angivet i grannskoðaralógin § 19, stk. 3, udtages som minimum yderligere 1 sag af denne virksomhedstype til kontrol. Hvis revisionsvirksomheden således har 1-10 sager inden for den pågældende virksomhedstype, udtages minimum 1 sag, ved 11-20 sager udtages minimum 2 sager, ved 21-30 sager udtages minimum 3 sager osv. Denne regel gælder for hver enkelt af virksomhedstyperne efter grannskoðaralógin § 19, stk. 3.

Grannskoðaraeftirlitið kan – uanset bestemmelserne i pkt. 4.3-4.5 – træffe afgørelse om, at færre sager udtages til stikprøvekontrol og at sammensætningen af de udvalgte sager skal være anderledes. Afgørelsen skal baseres på antal underskriftsberettigede revisorer, antal PIE-kunder og typer af sager i den konkrete revisionsvirksomhed.

4.6 Fokusområder i kvalitetskontrollen

I forbindelse med kontrollen af revisionsopgaver, skal kontrollanten have særlig fokus på at undersøge, om revisor har dokumenteret sin stillingtagen til udvalgte områder (område 1-6). Endvidere skal kontrollanten have fokus på opkøb og integration af revisionsvirksomheder m.v. (område 7).

I forbindelse med kontrollen af revisionsopgaver, vil kontrolteamet have særlig fokus på at undersøge, om revisor har dokumenteret sin stillingtagen til følgende områder:

1. Revision af omsætning, herunder tilstrækkelig risikovurdering og revisionsbevis.
Der vil for samtlige udvalgte revisionssager blive udført en række handlinger, som fremgår af arbejdsprogrammet i bilag 4. Formålet er at undersøge, om omsætning/indregning af

indtægter og deraf afledte regnskabsposter er risikovurderet tilstrækkeligt professionelt og om der er opnået tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis.

2. Værdiansættelse af aktiver, der er påvirket af væsentlige regnskabsmæssige skøn, herunder revisors reaktion på vurderede risici og usikkerheder.
Af arbejdsprogrammet i bilag 4, fremgår spørgsmål vedrørende regnskabsmæssige skøn. Arbejdsprogrammet er relevant, når der er regnskabsposter, der er påvirket af væsentlige regnskabsmæssige skøn. Nogle regnskabsmæssige skøn indebærer en relativ lav skønsmæssig usikkerhed og kan medføre lavere risici for væsentlig fejlinformation, f.eks.: regnskabsmæssige skøn i virksomheder med ukomplicerede forretningsaktiviteter og regnskabsmæssige skøn, der udøves og opdateres ofte, idet de vedrører rutinetransaktioner. Ved andre regnskabsmæssige skøn kan der være en relativ høj skønsmæssig usikkerhed, særligt når disse skøn er baseret på betydelige forudsætninger. Formålet er at undersøge om revisor har indhentet tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for, hvorvidt de regnskabsmæssige skøn i regnskabet er rimelige.

3. Going concern, herunder tilstrækkelig risikovurdering og revisionsbevis
Formålet med fokusområdet er fortsat at undersøge, om revisor har udført og dokumenteret tilstrækkeligt arbejde vedrørende going concern og om dette er kommet rigtigt til udtryk i revisionspåtegningen. Hvor der er konstateret tydelige indikationer på problemer med going concern jf. ISA 570, afsnit 11 og 16 a-e, udfyldes særskilte handlinger arbejdsprogrammet i bilag 4.

Kontrolteamet skal som hidtil, hvis muligt udtage sager, hvor der er afgivet erklæring om revision på et regnskab for en eller flere kunder, som efterfølgende, men inden for de seneste 18 måneder regnet fra dagen for stikprøvens udtagelse, er gået konkurs eller er taget under rekonstruktionsbehandling.

4. Koncernrevision, herunder anvendelse af komponentrevisors arbejde
Kontrolteamet skal hvis muligt udtage mindst 1 koncern som en del af enkeltsagskontrollen. Formålet med fokusområdet er at undersøge, om ISA 600 om komponentrevisor er anvendt i tilstrækkeligt omfang ved koncernrevisioner. Handlinger til brug for disse sager fremgår af arbejdsprogrammet i bilag 4.
5. Kvalitetssikringsgennemgang, herunder procedurer og sikring af tilstrækkelig kvalitets-sikringsgennemgang
For PIE kvalitetskontrollen udvælges stikprøvevis konkrete enkeltsager, hvor der efter ISQC 1 og ISA 220 er krav om kvalitetssikringsgennemgang. Formålet er at kontrollere, om revisor har implementeret kvalitetssikringsgennemgang på opgaveniveau, der giver revisor en høj grad af sikkerhed for at revisionen overholder faglige standarder samt relevante krav i lov og øvrig regulering og at revisors erklæring er passende efter omstændighederne.
6. Uafhængighed, herunder med fokus på selvrevision, om andre ydelser i tilknytning til revisionen er intimiderende for uafhængigheden, og at dette er foretaget på et professionelt og fagligt grundlag.

For PIE kvalitetskontrollen udvælges stikprøvevis konkrete enkeltsager, hvor der af noteplysningen om honorar til revisor fremgår andre ydelser end revision. De enkelte ydelser vil blive undersøgt for eventuelle konflikter med reglerne om uafhængighed, herunder dokumentation for alle væsentlige trusler mod revisors og revisionsvirksomhedens uafhængighed og samt de sikkerhedsforanstaltninger, der er truffet jf. grannskoðarlógin § 22, stk. 6.

7. Opkøb og integration af revisionsvirksomheder m.v.

I revisionsvirksomheder, hvor der siden sidste kvalitetskontrol er sket integrering i forbindelse med opkøb, fusioner, mv., skal kontrollanten have fokus på integrationen af nye revisorer og kontorer. Kontrollanten skal vurdere, om der er procedurer for, at ledelsen påtager sig det ultimative ansvar for firmaets kvalitetsstyringssystem, herunder at kendskabet til kvalitetsstyringssystemet er udbredt på alle revisionsvirksomhedens kontorsteder, med henblik på at fremme en intern kultur, hvor det anerkendes, at kvalitet er afgørende ved udførelse af opgaver. Endvidere skal kontrollanten påse, at der er etableret passende procedurer for kommunikation om revisionsvirksomhedens kvalitetsstyringspolitikker og -procedurer, samt passende tiltag internt i revisionsvirksomheden, der understøtter kvalitetsstyringspolitikkerne og -procedurerne.

4.7 Rapportens indhold og form

Rapporten skal angive væsentlige fejl, mangler og forbedringsforslag samt en vurdering af indholdet af den seneste offentliggjorte gennemsigtighedsrapport. Kontrolteamets rapport til revisionsvirksomheden vil indeholde følgende punkter:

- A. Identifikation af den kontrollerede virksomhed
- B. Indledning
 - B.1 Kontrollens formål og tilrettelæggelse
 - B.2 Beskrivelse af den udførte kontrol, herunder omfanget
 - B.3 Begrundelse for udtagelse af enkeltsagerne i forhold til den risikobaserede tilgang
- C. Kvalitetsstyringssystemet
 - C.1 Overordnet beskrivelse af kvalitetsstyringssystemet
 - C.2 Vurdering af revisionsvirksomhedens kvalitetsstyringssystem
 - C.3 Beskrivelse af konstaterede fejl og mangler
 - C.4 Beskrivelse af øvrige forbedringspunkter
- D. Enkeltsager
 - D.1 Sager, der vedrører overtrædelse af uafhængighed
 - D.2 Sager, hvori den afgivne revisorerklæring ikke er i overensstemmelse med våttanarkunngerðini
 - D.3 Sager, hvor dokumentationen er mangelfuld
 - D.4 Beskrivelse af øvrige forbedringspunkter
- E. Overvågning
 - E.1 Beskrivelse af de sager, som har været genstand for overvågning
 - E.2 Beskrivelse af den interne kontrols karaktersystem
 - E.3 Resultaterne af den seneste udførte efterfølgende interne kontrol
 - E.4 Beskrivelse af virksomhedens opfølgning, herunder opfølgning
 - E.5 Beskrivelse af kontrolteamets kontrol af de sager, der har været genstand for overvågning
 - E.6 Samlet vurdering af overvågning
- F. Efteruddannelse
- G. Vurdering af indholdet af den seneste offentliggjorte gennemsigtighedsrapport
- H. Generelle vurderinger
 - H.1 Helhedsindtryk af den kontrollerede virksomhed

H.2 Samarbejdsvilje

I. Samlet konklusion

J. "Kvitteringsbrev" fra revisionsfirmaet

Bilag nr. 1 - Oversigt over stikprøver (Skema A)

Bilag nr. 2 - Oversigt over udvalgte enkeltsager ved kvalitetskontrollen (Skema B)

Evt. Bilag nr. 3 - Oversigt over fejl / mangler og observationer i kvalitetsstyringssystemet

4.8 Samlet konklusion

Kvalitetskontrollanten vil på baggrund af den gennemførte kvalitetskontrol af kvalitetsstyringssystemet og enkeltsagskontrol konkludere, hvorvidt det er kontrollantens vurdering, at revisionsvirksomheden har etableret, implementeret og anvendt et hensigtsmæssigt kvalitets- styringssystem.